



www.foaia.hu



foaia@foaia.hu



www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951



FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXIX NR. 14

Vineri,
5
APRILIE
2019



9 771418 834006

19014



Concursul
„Vocea de aur”,
ediția a 5-a, Bătania

(Paginile 3 și 12)

Vraja
ouălor
aurii

(Pagina 8)

Ziua Francofoniei,
sărbătorită
la Jula

(Pagina 9)



Calendar ortodox

8 aprilie, luni, Sf. Ap. Irodion, Agav, Ruf, Flegon, Asincrit și Hermas; Sf. Ier. Celestin, ep. Romei
9 aprilie, marți, Sf. Mc. Eupsihie din Cezareea; Sf. Mc. Vadim arhim.
10 aprilie, miercuri, Sf. Mc. Terentie, Pompie, African și Maxim; Sf. Mc. Dima
11 aprilie, joi, †) Sf. Ier. Calinic de la Cernica, ep. Ramnicului; Sf. Sfințit Mc. Antipa; Sf. Cuv. Trifina
12 aprilie, vineri, †) Sf. Mc. Sava de la Buzău; Sf. Ier. Vasile Mărturisitorul; Sf. Antuza (Denia Acatistului Bunei Vestiri)
13 aprilie, sâmbătă, Sf. Sfințit Mc. Artemon; Sf. Mc. Elefterie Persul
14 aprilie, duminică, †) Sf. Ier. Pahomie de la Gledin, Ep. Romanului; Sf. Martin Mărt., Ep. Romei; Sf. Mc. Tomaida.
Duminica a V-a din Post (a Cuv. Maria Egipteanca)



Citatul săptămânii

Cândva, mi-am zis că la bătrânețe mă voi feri de patru gafe. 1.) Nu mă voi plânge că nu mai sunt tânăr. 2.) Nu voi da sfaturi nimănui. 3.) Nu voi invoca mereu experiența mea. 4.) Și nu voi povesti de o sută de ori același lucru. De bine, de rău, primele trei le respect.

Ce rost ar avea să mă plâng că nu mai sunt tânăr? N-aș face decât să îngreunez o situație și așa dificilă. Să dau sfaturi, n-am chef. Și nici n-are nimeni nevoie de ele. Iar despre experiența mea ce-aș putea spune? Poate, doar că viața a avut un sens câtă vreme n-am ținut să-i dau unul. În clipa în care am încercat s-o fac, mi-a sunat în urechi, ironică, vorba Ecclesiastului despre deșertăciune. Ultima regulă era, însă o dovadă de superficialitate. N-am prevăzut că, într-o zi, aș putea suferi de un exces de memorie, cum suferă alții de un exces de suc gastric. Pe urmă, nu bănuiam, ceea ce știu azi, că trecutul nu e o arhivă, o magazie unde găsești și azi, și mâine, și poimăine aceleași lucruri, mai uzate, mai pline de praf, dar în fapt aceleași. Trecutul trăiește, e viu, ia parte la prezent, îl influențează și se schimbă în funcție de ceea ce ni se întâmplă. Unele amintiri scad în importanță, pălesc, altele, dimpotrivă, capătă înțelesuri noi la care nu ne-am gândit înainte. Devin, din fleacuri, momente esențiale. De aceea, azi, înțeleg că destinul se ascunde, deseori, în cea mai cenușie și insesizabilă banalitate.

Octavian Paler, în *Autoportret într-o oglindă spartă*



Poza săptămânii



Elevii Lior Cazac (cl. 7) și Sebastian Stan (cl. 3) au înveselit publicul concursului „Vocea de aur” cu sceneta haioasă „Pomul care face ciori”, devenită nemuritoare prin interpretarea renumiților Anda Călugăreanu și Octavian Cotescu.

Pe copertă: Participanții concursului „Vocea de aur” ediția a V-a, Bătănia

Foto: Eva Șimon

MRP a lansat programul de tabere „ARC” ediția 2019

Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, în parteneriat cu Ministerul Tineretului și Sportului, a lansat marți, 2 aprilie, programul de tabere „ARC” ediția 2019, la care vor lua parte anul acesta peste 3.000 de copii și tineri români din comunitățile istorice și din diaspora.

Lansarea oficială a programului a avut loc la Palatul Victoria, sala Transilvania, cu participarea premierului României, *Viorica Dăncilă*, a ministrului pentru românii de pretutindeni, *Natalia-Elena Intotero*, și a ministrului tineretului și sportului, *Bogdan Matei*.

Cu acest prilej s-a semnat și un Protocol de Colaborare între Ministerul pentru Românii de Pretutindeni și Ministerul Tineretului și Sportului pentru lansarea programului de tabere „ARC”, ediția 2019.

Ajuns la a unsprezecea ediție, programul se adresează etnicilor români (elevi, tineri, studenți și profesori) din țările aflate în jurul granițelor și Balcani: Serbia (Voivodina și Valea Timocului), Bulgaria, Ucraina (regiunea Cernăuți, Odessa și Transcarpatia), Republica Moldova, inclusiv regiunea transnistreană, Albania, Republica Macedonia, Croația, Ungaria, precum și celor din diaspora de mobilitate (Italia, Spania, Grecia, Canada, Portugalia, Marea Britanie, Franța, Germania etc.).

Anul acesta, participanții au la dispoziție un număr-record de locuri, iar taberele se vor organiza în serii consecutive, în perioada 1 iulie – 27 august, în 4 locații: în Centrele de Agreement din Sulina, județul Tulcea, Oglinzi, județul Neamț, Căprioara, județul Hunedoara, și Săcelu, județul Gorj.

„ARC” este parte a Programului de Guvernare 2018–2020 și face parte din pilonul Educație „Nicolae Iorga”, înscriindu-se în Planul anual de acțiuni proprii al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni. Proiectul se derulează cu sprijinul misiunilor diplomatice ale României și al organizațiilor și asociațiilor românilor din afara granițelor României.

Conferința pedagogilor de naționalitate la Szarvas

Institutul Pedagogic „Gál Ferenc” din Szarvas organizează și în această primăvară o conferință a pedagogilor de naționalitate din Ungaria. Ediția de anul acesta va avea titlul „Rădăcini și aripi – În educația religioasă și de naționalitate din Ungaria”. La conferință vor participa pedagogi ai naționalităților slovacă, română și germană, personalități ale vieții publice din rândurile naționalităților. Evenimentul se va desfășura în ziua de miercuri, 10 aprilie, de la ora 10.00, la sediul Facultății Pedagogice, Szarvas, str. Szabadság, nr. 4.

„Cupa de Paști”, fotbal între școlile în care se învață limba română în Ungaria

Vineri, 12 aprilie, la Săcal se va desfășura o nouă ediție a competiției sportive „Cupa de Paști”. Manifestarea se adresează tuturor școlilor bilingve românești din Ungaria sau unde limba română se predă ca obiect de studiu. Startul concursului se va da la orele dimineții. Competiția sportivă va avea loc în sala de sport a școlii din Săcal și vor participa fotbaliști din clasele 7–8. Organizatorii evenimentului sunt Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, în colaborare cu Școala generală bilingvă din Săcal și Autogovernarea Românească din Săcal.

A.B.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Concursul „Vocea de aur”, ediția a 5-a, Bătania

„Muzica este pentru suflet la fel cum exercițiul fizic e pentru trup”, l-a citat pe Platon moderatoarea celei de-a cincea ediții a concursului de interpretare vocală „Vocea de aur”, organizat vinerea trecută, 29 martie, la Școala Generală „Lucian Magdu” din Bătania. Profesoara *Anca Stan* a convins publicul încă de la începutul manifestării că vom avea parte de un program plăcut și interesant: „Muzica are diverse funcții, dar cred că cea mai importantă e puterea de-a lecu suflet. Muzica e pansament pentru suflet. În consecință, pentru ziua de azi ne-am propus să vă administrăm un tratament cu acest miraculos medicament: muzica!”

A cincea ediție a concursului „Vocea de aur” a început cu un moment de reculegere în amintirea președintelui AȚRU, Tiberiu Juhász, decedat cu o săptămână în urmă. Înainte de a da startul concursului, au fost salutați oaspeții oficiali, profesorii și copiii sosiți de la aproape toate școlile în care se învață românește. O noutate a acestei ediții a fost că pentru prima dată au participat și elevi de liceu, astfel concursul de acum a cuprins elevi din clasele 1–12. Juriul concursului a fost alcătuit din: *Lucia Aioanei*, președintele juriului, artist liric (soprană) la Filarmonica de Stat Arad, *Csilla Szabó*, artist liric (altistă) la Filarmonica de Stat Arad și *Cristina Miculescu*, artist instrumentist (violonistă) la Filarmonica de Stat Arad.



Cei 30 de copii și tineri, care s-au înscris la concurs au sosit din localitățile: Julia, Bătania, Chitighaz, Aletea, Micherechi, Leucușhaz, Săcal și Pocei. Toți, dar absolut toți, au dat dovadă de o pregătire foarte serioasă și de curajul laudabil de a cânta în fața publicului și a juriului. Micii melomani au cântat cu toții în limba română, melodii din diferite domenii: muzică populară, ușoară, religioasă, printre care am auzit și melodii foarte cunoscute, ca de exemplu, „Trandafir de la Moldova”, „Samba florilor”, „Rău mă dor, ochii, mă dor”, „Drumurile noastre”, „Cine m-a făcut om mare”. Este de remarcat că cei trei elevi, care au sosit de la școala generală din Micherechi s-au pregătit cu cântece din repertoriul popular românesc tradițional, din satul lor natal și din Cenadul Unguresc. De asemenea trebuie laudată inițiativa acelor copii, care interpretând muzică populară românească s-au gândit să-și asorteze și haina, purtând frumoase ii sau costume populare.

În timpul deliberării juriului, corul de fete al școlii din Bătania, condus de profesoara de muzică *Andreea Szenes*, a oferit spectatorilor câteva piese muzicale, iar elevii *Lior Cazac* (clasa a 7-a) și *Sebastian Stan* (clasa a 3-a), au prezentat o mică scenetă artistică, cu titlul „Pomul care face ciori”, de Octav Pancu-Iași. În încheierea programului-cadou, oferit de către elevii școlii-gazde, elevul *Roland Ristin* a interpretat la pian „Dansuri românești” de Bartók Béla.

La fel ca la toate concursurile dedicate școlarilor, toți concurenții au fost răsplătiți cu premii din partea organizatorilor, precum diplome, medalii și cadouri, după meritele fiecăruia. Pe lângă aprecierile juriului, copiilor le-au fost acordate daruri și premii speciale din partea oaspeților oficiali, care și-au exprimat bucuria pentru acest gen de inițiative, promovate cu consecvență de școala din Bătania. Rezultatele concursului le găsiți în pagina a 12-a.

Sponsorii ediției actuale au fost: *Traian Kresta*, purtătorul de cuvânt al românilor în Parlamentul de la Budapesta, Fondul „Bethlen Gábor” din cadrul Cancelariei Primului Ministru, Secretariatul pentru Culte și Naționalități de la Budapesta, Autogovernarea de Naționalitate Română din Bătania, Fundația „Lucian Magdu” din Bătania, Asociația Familia, Șanse Egale și Voluntariat din Județul Bichiș, Școala Generală și Grădinița Română „Lucian Magdu” din Bătania.

E.Ș.

(Continuare în pagina a 12-a)



MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial
al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială
a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

www.
mprp.
gov.ro

Suntem trecători și veșnici în același timp

Un meteorit gigantic a explodat peste planeta noastră în ultima lună din anul trecut. Explozia a generat o energie echivalentă cu 173 de tone de trinitrotoluen, sau, mai simplu, de 10 ori mai multă energie decât a produs explozia bombei atomice de la Hiroshima în 1945.

Cum de aflăm despre asta abia acum? Explozia s-a produs asupra Mării Bering, într-o regiune îndepărtată din mijlocul oceanului.

Într-un studiu efectuat de cercetători de la Universitatea Harvard, s-a descoperit faptul că oamenii care beau două sau mai multe băuturi carbogazoase pe zi au un risc cu 31% mai mare de a muri de o boală cardiovasculară decât cei care nu le consumă deloc. Fiecare doză de suc sau băutură energizantă crește riscul cu un procent suplimentar de 10%.

La noi, ministrul de finanțe a anunțat că România ar putea legaliza consumul de cannabis, în scop medicinal pentru început, spunând că este prematur să se discute și despre legalizarea acestuia în scop recreațional. Ce nu ni se spune este faptul că un consum zilnic de droguri poate cauza un risc crescut de a dezvolta psihoze. Persoanele care consumă zilnic cannabis sunt de trei ori mai susceptibile să sufere un episod de psihoză, iar riscul crește de 5 ori mai mult dacă se consumă o variantă mai puternică a acestui drog.

În lume se întâmplă tot felul de dezastre și nenorociri, un ciclon în Mozambique a ucis recent sute de oameni și conform unor rapoarte ale poliției din Noua Zeelandă, suspectul care fost arestat pentru uciderea a 50 de musulmani în timp ce se aflau la moschee se pare că mai plănuia și alte atacuri înainte de a fi arestat, la știri aflăm constant de accidente rutiere în care oamenii își pierd viața, trăim fiecare zi având în fața ochilor faptul că suntem muritori.

Dar suntem și nemuritori în același timp.

Este cunoscută o observație profundă a lui C.S. Lewis care spune: „Nu ai vorbit niciodată cu un simplu muritor. Națiuni, culturi, arte, civilizații – toate astea sunt trecătoare, ca iarba de pe câmp. Însă cei cu care noi glumim, cu care lucrăm, cu care ne căsătorim, cu care ne întâlnim pe stradă – toți aceștia sunt nemuritori – și ei vor avea parte de o veșnicie în oroare sau o veșnicie în splendoare.”

Un altar cu 700 de ani mai vechi decât Avraam

În Israel, la fortăreața de la Megiddo există un altar canaanit datat în anul 2700 î.Hr., deci cu vreo 700 de ani mai vechi decât Avraam.

Megiddo este o locație aflată la altitudine, în apropierea unei surse de apă și aproape de un drum principal, cunoscut sub denumirea de Via Maris. Prin urmare, locul a fost ales pentru a fi o fortăreață militară. Solomon a construit acolo grajduri pentru caii și carele sale. Fortăreața a fost cucerită și recucerită de-a lungul istoriei, de la vechii egipteni și până la britanici în Primul Război Mondial.

Locul a fost cunoscut în istorie și sub denumirea de „Har Megiddo”, care înseamnă „muntele lui Megiddo”. Valea din fața sa a luat același nume, iar peste secole locul a ajuns să fie cunoscut drept „Armageddon”.

Cea mai cunoscută referință despre Armageddon se găsește în Apocalipsa 16, unde ni se spune că „împărații pământului” se vor aduna acolo pentru „războiul zilei celei mari a Dumnezeului cel Atotputernic”. În versetul 16 din capitolul 16 din Apocalipsă este scris: „Duhurile cele rele i-au strâns în locul care pe evreiește se cheamă Armageddon.”

Indiferent despre cum am interpreta cartea Apocalipsei, un lucru



este cert: suntem în fiecare zi cu o zi mai aproape de eternitate. Timpul este creația lui Dumnezeu și este finit, într-o zi va ajunge la final, pentru fiecare dintre noi, dar și pentru această lume. Cu toții suntem muritori în această lume și nemuritori în lumea de dincolo. Vom trăi împreună cu Dumnezeu în Rai, sau vom trăi separat de El pentru eternitate în Iad.

Cei care nu cunosc decât închisoarea sunt convinși că sunt liberi

M-a frapat mereu în Scriptură, faptul cum Domnul Isus Hristos se ducea în mod constant la Templu unde intra mereu în dispute cu liderii religioși. Aceștia l-au respins încă de la început, și au continuat să o facă pe tot parcursul misiunii Domnului pe acest pământ, indiferent de câte minuni, vindecări și semne a făcut Isus, lucruri care atestau faptul că El este Cel care spunea că este.

De ce a făcut Domnul asta?

De ce se ducea mereu la aceiași

oameni care Îl respingeau? De ce nu s-a dus la alte popoare unde oamenii l-ar fi primit mai favorabil? Însuși El spune că „Eu am venit în Numele Tatălui Meu, și nu mă primiți; dacă va veni un altul, în numele lui însuși, pe acela îl veți primi.” (Ioan 5:43).

Ideea este următoarea: cu cât oamenii resping mai mult adevărul lui Dumnezeu, cu atât mai mult ei au nevoie să-l audă. O persoană care a trăit toată viața în întuneric, nu știe că este în întuneric. Nici nu poate vedea murdăria din jur, pentru că întunericul o ascunde.

Cei mai mulți oameni nu știu că sunt pierduți. Evreii din timpul lui Isus au rămas uluiți când Domnul le-a spus că „veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face slobozi” (Ioan 8:32). În replică, ei pretind că sunt niște oameni liberi și n-au fost niciodată robii nimănui. La aceasta Domnul răspunde „oricine trăiește în păcat este rob al păcatului” (Ioan 8:34).

Unul dintre modurile în care Diavolul ne ține robi este acela de a ne convinge că suntem liberi (ați auzit vreodată pe cineva care are un viciu, că spune: „pot renunța oricând?!”). Dacă suntem robi, însă suntem convinși că suntem liberi, atunci nu vom dori niciodată să fim slobozi.

Cel mai mare dar pe care îl poți primi

În Scriptură, Dumnezeu îi spune lui Avraam: „Eu sunt răsplata ta cea foarte mare.”

Acest lucru este fabulos. Dumnezeu nu ne binecuvântează cu niște lucruri materiale sau spirituale, ci El ni se dă pe El însuși. Pe cruce, Isus ni s-a dat nouă întru totul.

Cine poate înțelege acest lucru? Cine Îl poate accepta? Dumnezeu nu doar stă în înălțimea cerului și pronunță o hotărâre de iertare pentru păcătoși. Ar fi putut să o facă, pentru că este Dumnezeu și El face tot ce vrea. (Psalmul 115:3). Însă El a ales să vină între păcătoși, să trăiască și să se identifice cu ei, fără a fi însă contaminat de păcat și alege să se consume în totalitate pentru a aduce iertare și înnoire pentru cel care Îl primește și Îl acceptă.

Atunci când ne rugăm pentru oamenii pierduți din această lume și când le vorbim despre Isus, le dăm, literal, cel mai mare dar pe care ei îl pot primi.

Dacă ai avea un leac pentru a învinge moartea și a da celui care îl primește viața veșnică, nu-i așa că te-ai simți dator să nu-l ții doar pentru tine, ci să-l împărtășești cu fiecare muritor pe care îl întâlnești?

Curiozități din cărți și ziare de altădată



Un american despre viitorul Ungariei, la 1913

Telegraful Român, cea mai longevivă gazetă în limba română, este o publicație bisericească ortodoxă, înființată de Mitropolitul Andrei Șaguna, la Sibiu, în ianuarie 1853, care apare neîntrerupt până în ziua de azi. A fost gândită ca o gazetă politică, industrială, comercială și literară, destinată în primul rând românilor din Ardeal. În primul an după Marea Unire, 1919, *Telegraful Român* a apărut ca *Organ național-bisericesc* în 122 de numere și 614 pagini, de trei ori pe săptămână (marți, joi, sâmbătă).

În numărul 37, din luna aprilie, în *Telegraful Român* găsim și o scurtă scriere referitoare la situația Ungariei din perioada premergătoare Primului Război Mondial. În urma unor declarații pe care contele Albert Apponyi (1846–1933) le făcuse despre încrederea sa în continuitatea Imperiului Austro-Ungar, un pastor presbiterian american ia poziție. Reverendul Kenneth Dexter Miller (1887–1968), de la Biserica Presbiteriană *Jan Hus*, din New York, petrecuse mai mulți ani în mijlocul cehilor și slovacilor din Austro-Ungaria, evaluând cu obiectivitate greșelile politice care au dus la prăbușirea monarhiei. În perioada respectivă, minoritățile naționale din Ungaria erau profund afectate de legile referitoare la limba de predare în școli, promulgate de Apponyi, pe atunci ministrul cultelor și instrucțiunii publice. Printre altele, legea educației din 1907 prevedea ca: „În școalele populare cu limbă de propunere nemaghiară, ori beneficiarii de ajutor de stat ori nu, limba maghiară este a se propune în toate despărțămintele după un plan de învățământ și după un număr de ore înainte stabilit de Ministerul de Culte și Instrucțiune Publică, în coîntelegere cu autoritatea școlară confesională în așa măsură ca un elev, cu limba maternă nemaghiară, după terminarea anului al IV-lea de școală să-și poată exprima pe înțeles gândurile în limba maghiară atât cu graiul, cât și în scris».

De asemenea, legea stabilea amănunțit afișarea însemnelor maghiare în școli (steag, embleme, portrete, tabele istorice), precum și modul de disciplinare în cazul pedagogilor care nu respectau în primul rând predarea materiilor în limba maghiară, fiindcă „învățătorii trebuie să întărească în elev spiritul de atașament la Patria ungară și conștiința că ei aparțin nației ungare.”

Mihaela Bucin

Ungurii au fost preveniți. Acum câțiva ani Apponyi își începuse propaganda națională în America, unde spunea că Austro-Ungaria nu va cădea; cea din urmă, Ungaria, va susține monarhia. Un păstor american, K. D. Miller, care trăise în Ungaria, îi răspunse însă, printr-o scrisoare publicată în «The Outlook» din August 1913 și din care extragem următoarele: «Eu n'am să fac imprudența și profetesc căderea sau trăinicia imperiului Austro-Ungar; ceea ce se poate susține însă cu siguranță, este că dacă el dăinuiește, aceasta nu este meritul Ungariei. ...«Ungaria caută să facă ceea ce noi facem de mult în America, anume, să asimileze pe toți străinii din interiorul ei. Există o deosebire însă între procesul de asimilație din Ungaria și cel din America: asimilația în Ungaria este forțată; asimilația în America este și așa trebuie să rămână în totdeauna, un proces natural, datorit numai valorii intrinsece a vieții noastre culturale și comerciale. Ungaria nu va putea fi maghiarizată atâta vreme cât viața culturală și comercială a ungarilor nu va atinge o astfel de înălțime, încât naționalitățile celelalte să simtă că de fapt este spre binele lor să se maghiarizeze; până acum însă cultura ungurească este departe de un astfel de ideal. Guvernul unguresc ar putea să întrebuițeze mai cu folos energia lui, punând-o într-o măsură oarecare și în serviciul vieții lui naționale propriu zise, în loc să o piardă în încercarea lui de a impune limba maghiară slovacilor, croaților și românilor».

Gala de premiere a concursului foto și desen pentru naționalități



Centrul Educațional Pedagogic de Naționalitate al Oficiului de Educație de la Budapesta a organizat, în data de 26 martie, gala de premiere a concursului foto și desen, lansat pentru copiii de naționalitate încă în toamna anului trecut. Evenimentul a fost găzduit de Oficiul Comisarului pentru Drepturi Fundamentale.

Oficiul de Educație a organizat deja pentru a treia oară concursul de desen, la care au participat copiii de la grădiniță și clasele inferioare. Scopul concursului de desen a fost cunoașterea istoriei, geografiei, culturii spirituale, obiceiurilor populare și tradițiilor locale ale naționalităților din țară și prezentarea acestora prin arta plastică, precum și dezvoltarea creativității copiilor.

La concursul foto, lansat anul acesta pentru prima dată, au putut participa elevi din clasele superioare și de liceu. Concurenții au prezentat legăturile lor cu naționalitatea din care provin prin arta fotografică. Tema a fost la liberă alegere, cu legături de istoria localităților de naționalitate, de patrimoniul cultural construit, de viața de toate zilele sau de sărbătorile naționalităților.

La cele două concursuri au sosit aproape 800 de lucrări de la 10 naționalități, printre care și de la români.

Participantii la festivitatea de decernare a premiilor au fost salutați de dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, comisarul adjunct pentru protecția drepturilor naționalităților din Ungaria, iar premiile au fost înmânate de Kállay Attiláné, șeful Centrului Educațional Pedagogic de Naționalitate al Oficiului de Educație. Expoziția din cele mai reușite lucrări ale copiilor a fost deschisă de Brassói Sándor, vicepreședintele pentru educație publică a Oficiului de Educație.

Au fost premiați în total 54 de elevi. Din partea comunității noastre române, au fost distinși următorii copii: la categoria „desen” – *Kamilla Enyedi* de la Școala generală bilingvă din Aletea pentru desenul „Umblatul cu turca la Aletea”, iar la categoria „foto” – *Christofer Nagy* (titlul fotografiei „Pentru o viață”), *Dora Misik* („Trăim prin tradiții”) și *Fanni Buzás* („Limba lui dansului”), toți trei elevi ai Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula.

Expoziția din desenele și fotografiile câștigătoare poate fi vizitată până pe 30 aprilie în sala Korczak a Oficiului Ombudsmanului (1051 Budapesta, str. Nádor nr. 22).

E.Ș.



Ziua porților deschise la școala din Bătania

După ce în cursul săptămânii trecute, preșcolarii cu părinții lor au avut posibilitatea să cunoască elevii și cadrele didactice ale Școlii generale „Lucian Magdu” din Bătania, dar și să viziteze sălile de clasă, instituția organizează o Zi a porților deschise și marți, 9 aprilie. La această întâlnire, părinții vor primi informații referitoare la oferta școlii, a rezultatelor și avantajelor educației. Evenimentul va avea loc între ora 8.45 și ora 11.00.

Înscrieri la grădinițele bilingve, în care se învață limba română în Ungaria

Se apropie perioada de înscrieri la grădiniță pentru anul școlar 2019/2020, iar conform programei de învățământ, la ultima ședință a adunării generale a Autoguvernerii pe Țară a Românilor din Ungaria, care a avut loc pe 21 februarie, a fost anunțat intervalul de depunere a documentelor și criteriile de departajare. În fiecare instituție au fost organizate anterior programe, ca de exemplu „Ziua porților deschise”, în care părinții au putut să se informeze despre instituție și să participe la diferite activități alături de copiii lor. Rodul acestor zile se va vedea în perioada 24



aprilie–9 mai, când se fac înscrierile pentru anul școlar 2019/2020 la aceste instituții de învățământ cum ar fi: grădinița din Bihor (Săcal, Bedeu și Körösnagyborsány), grădinița din Chitighaz, Bătania și Julia.

Înscrierile în instituțiile de învățământ din Bihor se fac în perioada 24–26 aprilie, între orele 8.00–16.00, la grădinița din Chitighaz înscrierile se fac între 23–26 aprilie, între orele 8.00–16.00, la grădinița din Bătania părinții pot înscrie copiii în zilele de 8–9 mai, între orele 8.00–17.00, iar la grădinița din Julia în zilele de 23–24 aprilie, între orele 8.00–17.00

Grădinița din Micherechi va avea înscrierile în zilele de 24–25 aprilie, între orele 8.00–16.00. **A.B.**

Cum s-a născut poporul român? (9)

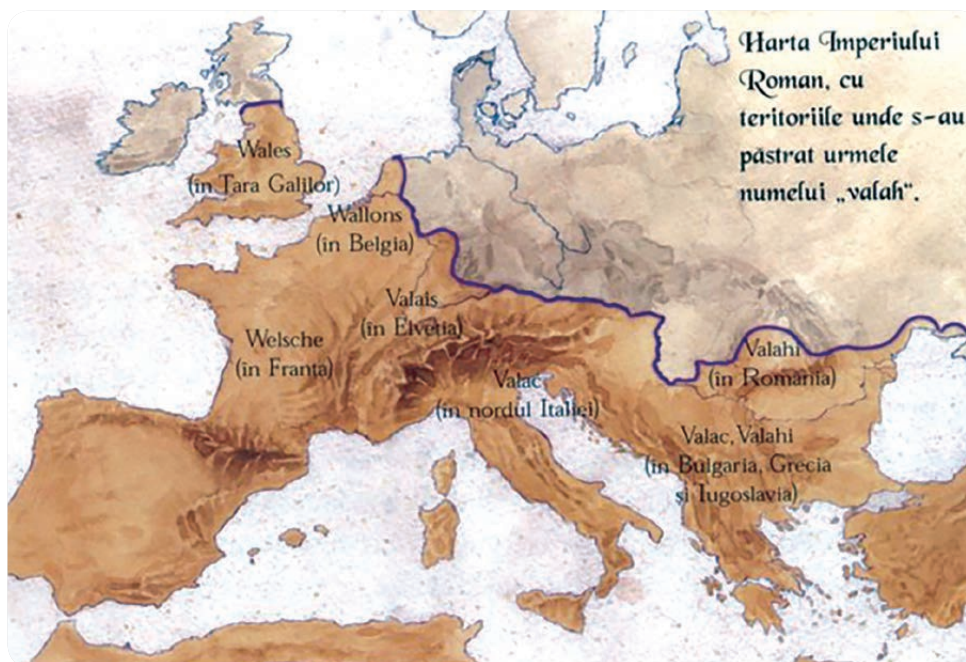
Neagu Djuvara

Avarii și slavii

Peste 100 de ani, pe aceleași locuri, adică în Ungaria de azi, a apărut o altă hoardă, venită tot de la hotarele Chinei. E vorba de avari, care-i alungă de pe pământul nostru pe gepizi. Despre avari trebuie să vorbim mai pe larg, fiindcă au stăpânit și în Transilvania timp de vreo 200 de ani, iar mai cu seamă o dată cu ei a pătruns și s-a stabilit definitiv în tot centrul și sud-estul Europei un neam foarte numeros, venit de prin părțile Poloniei și ale Rusiei, popor care pe vremea aceea nu era încă războinic, și anume slavii. Asupra avarilor și slavilor trebuie să insistăm, fiindcă aceștia din urmă se vor amesteca mai târziu cu strămoșii noștri daco-romani și de-abia după acest amestec se formează limba căreia îi zicem azi româna, deci un popor căruia îi putem spune poporul român. Acest amestec s-a petrecut de-a lungul multor, multor generații, chiar veacuri. Despre această întâlnire dintre daco-romani și slavi voi încerca acum să vă vorbesc.

De ce ne-au zis vecinii noștri „valahi”

Aici e o întreagă poveste. Fiți atenți, ca să vedeți ce ciudată poate fi apariția numelui unui popor în sânul propriei nații sau la vecinii lui. De pildă, știți că germanilor de azi, care își zic ei înșiși Deutsche, noi le zicem nemți, italieni le spun tedeschi, iar francezii allemands? Așa și cu noi! Românii de la nord și sud de Dunăre și-au zis întotdeauna, de la numele antic de roman, români, rumâni sau armâni. Dar iată că vecinii, și chiar popoare îndepărtate, ne-au zis valahi. De ce? O să vi se pară un basm, dar e simplul adevăr. Am zis simplu! E un fel de a vorbi, vi se va părea probabil destul de complicat. Iată, așadar: Odinioară, pe vremea Imperiului Roman, trăiau, la nord de Italia,



Harta Imperiului Roman, cu teritoriile unde s-au păstrat urmele numelui „valah”.

prin Austria și Elveția de azi și în sud-estul Franței, niște triburi celtice (rude cu galii și bretonii), care se numeau volcae: Cu vremea, ei s-au lăsat romanizați și au vorbit latinește. Cum, pentru triburile germanice, ei erau cei mai apropiați vecini de limbă latină, germanii antichi au început să-i desemneze pe toți vorbitorii de limbă latină prin numele de volcae, pe care, după specificul limbii lor, l-au schimbat în Walh (pronunțat „valh”!). Când au început să migreze triburi-

le slave de prin Rusia, Ucraina și Polonia de azi către vest și sud-vest, cu popoarele germanice s-au întâlnit și s-au ciocnit mai întâi, ba le-au fost și supuse câteva veacuri, iar de la ele au aflat slavii cum se numeau neamurile care se găseau și mai departe, cele care vorbeau latinește. Și le-au zis și ei, ca nemții, valh, prefăcut pe limba lor în vlah! Iată că am rezolvat împreună o problemă „lingvistică”, adică de studiu al limbilor...

Și aflați că această denumire de walh / vlah nu ne-a rămas numai nouă, românilor, ci unei serii întregi de popoare de-a lungul imensei frontiere a fostei împărății romane. Ia luați atlasul vostru și uitați-vă la harta Europei! Vedeți insula unde e situată Anglia? Provinciile care arată ca o umflătură spre vest i se spune Țara Galilor – pe englezește, Wales –, iar denumirea tot de la Walh vine, căci și acolo a fost o colonie romană. Dar mai la sud, pe continent, cum li se zice vorbitorilor de limbă franceză din Belgia? Li se zice Waloni – același cuvânt! Tot așa, un district francofon din Elveția se numește Valais, iar polonezii le zic italienilor valahi, ca și românilor. Și bineînțeles că acest nume de „valah” a fost pronunțat într-un fel într-o limbă, în alt fel în alta: de pildă „voloh” la ruși, „óhah” la unguri, „iflak” la turci!

BACALAUREAT
2019

4

Dragi elevi,
prin serialul pe care îl pornim cu acest număr dorim să venim în ajutorul vostru în vederea pregătirii pentru examenul de bacalaureat la Limba și literatura română. Săptămână de săptămână, până la momentul examenului, vă vom oferi în această pagină o serie de rezolvări alternative în abordarea unor posibile teme de bacalaureat. Aceste materiale nu vin să înlocuiască cunoștințele predate de profesori în cadrul orelor de română, ci doar să completeze, să dea o mână de ajutor la pregătirea elevilor. Sperăm să fie de mare folos!

„Ion” de Liviu Rebreanu, primul roman obiectiv modern din literatura română



Liviu Rebreanu

Liviu Rebreanu, primul din cei paisprezece copii ai învățătorului Vasile Rebreanu și ai Ludovicăi s-a născut în satul Târlișua din fostul comitat Solnoc Dăbâca, azi județul Bistrița Năsăud, la data de 27 noiembrie 1885. A început școala în 1891 în satul natal, iar începând cu 1895 frecventează doi ani la Gimnaziul Grăniceresc din Năsăud, doi ani mai târziu, în 1897 este transferat la Gimnaziul Evanghelic din Bistrița, școala de băieți unde a mai frecventat trei ani de școală. După finalizarea studiilor din Bistrița, în 1900, se înscrie la Școala Reală Superioară de Honvezi din Sopron.

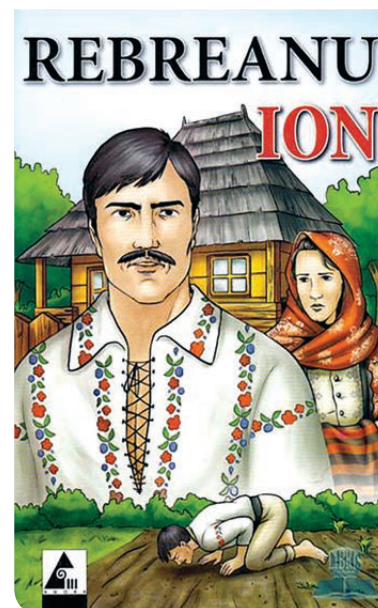
Din 1903 până în 1906 a urmat Academia militară Ludoviceum din Budapesta iar șase ani mai târziu a fost repartizat ca sublocotenent în armata austro-ungară, la regimentul al doilea de honvezi din Jula. Printre scrierile sale nepublicate, mai întâi în limba maghiară, apoi în limba română se numără și ciclul de satire Szamárlétra scrise în perioada în care s-a aflat la Budapesta și la Jula. În presa românească a debutat la Sibiu, la 1 noiembrie 1908, în revista Luceafărul cu povestirea Codrea. Opera literară vastă a lui Rebreanu cuprinde nuvele, romane polițiste, romane psihologice, romane sociale dar și teatru, note de călătorie precum și un jurnal intim alcătuit din două părți, publicate postum în 1984. La 59 de ani, fiind grav bolnav se retrage în satul argeșean Valea Mare unde își află sfârșitul la 1 septembrie 1944. Liviu Rebreanu a fost creatorul romanului românesc modern deoarece scrie primul roman realist obiectiv *Ion* (1920) și primul roman obiectiv de analiză psihologică *Pădurea spânzuraților* (1922) din literatura română.

Criticul literar Eugen Lovinescu primește romanul *Ion* ca pe o victorie a literaturii române pentru că reprezenta ceva diferit, un element de noutate în literatura română de la acea vreme. Romanul

prezintă o realitate social-economică, politică și culturală din satul ardelenesc la începutul secolului XX, prezentând viața satului cu întreaga lume țărănească: bogați și săraci, preot, învățător, funcționari publici și oameni politici. Satul este prezentat detaliat, astfel încât romanul are un caracter monografic. Romanul *Ion* este realist și prin modul de construcție a personajelor care creează adevărate tipologii umane. *Ion*, personajul principal, este tipul țăranului sărac, nemulțumit de condiția socială. Acesta își dorește o avere cât mai mare și o femeie pe care să o iubească. Titlul romanului poartă numele personajului principal, *Ion*. Cele două titluri ale celor două părți ale romanului *Glăsuț pământului* și *Glăsuț iubirii* ilustrează conflictele interioare ale personajului principal. Conflictul principal este lupta pentru pământ în satul tradițional, unde pământul reprezintă respect și demnitate. Acțiunea romanului începe într-o zi de duminică, în care locuitorii satului Pripas se află la horă în curtea văduvei lui Maxim Oprea. Sunt prezenți fruntașii (intelectualii) satului: învățătorul Herdelea cu familia, preotul Belciug și țăranii. Prezentarea scriitorului se oprește asupra lui *Ion* al Glanetașului, care dansa cu Ana, fata bogatului Vasile Baciuc. Apare tatăl Anei, care îl prezintă preotului pe George Bulbuc ca viitorul său ginere și fiind beat se ceartă apoi cu *Ion*, pe care îl face tâlhar și sărăntoc. Familia lui *Ion* era săracă deoarece tatăl lui, Alexandru Glanetașu, bețiv și leneș, a risipit averea soției sale Zenobia. Un alt plan al romanului prezintă intelectualitatea satului: familia învățătorului Herdelea și preotul Belciug. Învățătorul și-a construit casa pe pământul bisericii, preotul Belciug fiind de acord cu acest lucru. După un timp, relațiile dintre învățător și preot s-au stricat, lui Herdelea îi era teamă că ar putea pierde totul. Deși o plăcea pe Florica, fata Teodosiei (văduva lui Maxim Oprea), *Ion* îi face curte Anei. După o discuție cu Titu Herdelea, fiul învățătorului, *Ion* se hotărăște să-l oblige pe Vasile Baciuc să i-o dea pe Ana de soție. După ce o seduce pe Ana și rămâne însărcinată, *Ion* se retrage și îl așteaptă pe Vasile Baciuc să negocieze. Vasile Baciuc crede că tatăl viitorului copil este George Bulbuc și îl așteaptă pe acesta să vină să o ceară pe Ana de soție. Când află adevărul, el devine agresiv cu Ana și o trimite pe ea să se înțeleagă cu *Ion*, dar el o refuză. Deoarece se simte obligat, Baciuc îi promite lui *Ion* cinci locuri de pământ și o pereche de boi. După nuntă, tatăl Anei nu mai vrea să-și țină promisiunea. Ana naște un băiat și *Ion* obține pământul. Din cauza faptului că era bătută și de tatăl ei și de *Ion*, Ana se sinucide iar Vasile Baciuc cere pământul înapoi de la *Ion*. Între timp, familia Herdelea se pregătește de căsătoria uneia dintre fete (Laura) cu teologul George Pinte. După moartea Anei, *Ion* începe să asculte de glasul iubirii pentru Florica. Aceasta s-a măritat cu George Bulbuc. Surprins de George sub ferestrele Floricăi, *Ion* este omorât cu sapa. În final, după împăcarea dintre preot și învățător, se conturează o relație de dragoste între Ghighi, cealaltă fată a învățătorului, și tânărul învățător Zăgreanu.

Acest roman, prin temele prezente, aduce în fața cititorului o frescă socială amplă și profundă, o monografie a satului ardelenesc de la începutul secolului XX, iar personajele care participă la acțiune reprezintă diferite categorii sociale prezente în lumea satului. Prin conținut, personaje și tehnică narativă, romanul *Ion* ilustrează tipul de creație realist-obiectivă cu temă socială.

dr. Szabó Zsolt, Catedra de română din Seghedin
(Institutul Limbii Române)



Scenă din filmul „Ion”

Vraja ouălor aurii

Vopsirea sau încondeierea ouălor se numără printre cele mai cunoscute obiceiuri de Paște. În memoria mea a rămas neclintit peste ani tabloul unui coș cu ouă aurii pe masa acoperită cu prosop alb în „casa mare” a Licăi Tecla.

Toată lumea o numea astfel și nu m-am pus vreo dată întrebarea, de ce acea femeie care trăia de una singură în vecinătate cu părinții mei, ursuză la chip dar atât de blândă la inimă, se numea Lica. Cred că e diminutivul de la „lelica” sau „lelea”, așa era numită de regulă sora mai mare. Femeia avea și frați și surori, gospodari și gospodine la casele lor, ea a rămas de una singură să ducă gospodăria în casa părintească.

Copilă fiind, am avut curajul și îndrăzneala s-o întreb cândva dacă nu se teme de una singură în casă pe timp de noapte. Mi-a răspuns după ce a tot cântărit cred cum să spună unui copil un lucru despre care nu poți să vorbești nici măcar cu tine însuși: „Când eram eu fetișcană, la front au plecat mai toți bărbații satului. Flăcăii au fost secerăți printre primii, poate erau mai aprigi, poate mai nechibzuți în ale luptelor. Puținii bărbați care s-au întors, au mers chiar în cizme soldățești la lucrat pământul. În sat nu se mai făceau hore. Așa am și rămas de una singură.”

Lica Tecla purta mereu o batistă cu flori legată într-un mod aparte, cu un nod mai spre urechea stânga. Purta și o pereche de cercei enormi, care după modul în care îi deformaseră lobul urechelor, nu au fost scoși de multă vreme. Având și o constituție mai mult bărbătească de pe urma lucrului fizic și greutăților cărate de-o viață, o asemănam cu un pirat. Cu un pirat în fuste lungi și nelipsitul șorț.

Cred că aveam vreo 5–6 ani când într-o zi de Joi, în preajma Paștelui, nu mai știu prin ce minune, m-am pomenit la Lica Tecla în curte. În cotlon ardea focul, iar stăpâna venea cu un ceaun negru, enorm în mână.

Dacă vârsta unui trunchi de copac poate fi citită după liniile circulare înscrise anual, se pare că vârsta onorabilă a acestui ceaun putea fi citită după grosimea mărgenilor acestuia și a straturilor de funingine depuse din exterior. A turnat apă în vas și l-a pus la foc.

„Voi ați vopsit ouăle?” mă întreba femeia. „Nu încă, mama e la piață să cumpere vopsele și cred că vopsim mai deseară” răspund eu soldățește.

„Ce vopsele, bani iroșiți, ia să vezi ce vopsele are Lica!” Stau neclintită și aștept curioasă ce se va întâmpla. S-a dus undeva în pivniță și s-a întors cu un șorț plin cu coji aurii de ceapă. Multe coji de ceapă ușoare și foșnitoare, o poală de șorț. În altă mână avea un fel de lingură din lemn cu o coadă lungă. Răsturna atent conținutul șorțului în apa clocotindă și apăsa îndesat cu lingura lungă. A adus și un coș cu ouă, mari și curate de credeai că-s din porțelan. „Dacă știu ai tăi unde ești, ai putea să mă ajuți un pic?” „Le-am spus că vin să văd bobocii Matale, ei știu că sunt aici.” „Atunci adă niște frunzulițe de pătrunjel, cistotel sau ce găsești mai delicat.”

Am îndeplinit în grabă ce mi s-a spus, așteptând cu sufletul la gură săvârșirea unei vrăji sau minunății. Lica între timp a pregătit pătrate mici din pânză și capete scurte de sfoară. Cu un capăt de lumânare ștergea o parte a unui ou, presa una dintre frunzele mele cu degetul mare pe acel loc, puneau oul în pătratul din pânză și fixa toată compoziția cu sfoară. După ce toate ouăle au trecut prin aceeași procedură, le-a cufundat unul câte unul punându-le cu grijă cu lingura de lemn în apa din vasul negru, care a și reușit s-o filtreze cât am adunat eu frunzulițe. Apa avea o culoare oranjă, cum e apusul de soare în toamna târzie. Aveam impresia că asist la un seans de magie, iar Lica e Zâna cea Bună. După ceva timp, a scos petecele de pânză în care erau fixate ouăle de porțelan, a înlăturat pânza și frunza lipită de ou și cu o bucată de flaneu unsă cu ulei a șters cu grijă fiecare ou.



Punea oua într-un coș așternut cu un prosop cu horbot la capete. În lumina serii, ouăle erau aurii ca crucea din creștetul bisericii! O urmă de frunză rămasă nevopsită te lasă să vezi legătura dintre veșnicie și natură.

Am văzut și am vopsit de multe ori ouă pentru Paști, dar ouă ca acelea aurii, nu am mai văzut vreo dată.

De Paști

Copii cuminți, vin la părinți,
Vor iarăși să fie copii.
Pe creștet-zăpadă, în flori e livada,
Castanul plin de făclii.

Diana Osadcii

„Femeia din turnuri”, o nouă expoziție Adela Kiss la Baia Mare



Pe 10 aprilie se va deschide o nouă expoziție din lucrările de grafică ale Adelei Kiss, originară din Jula. De această dată, artista își va prezenta lucrările pentru publicul din Baia Mare, la Teleki Magyar Ház. Vernisajul va avea loc miercură viitoare, la ora 18.00. Cuvânt de deschidere: Pintér Zsolt. Expoziția va putea fi vizitată până pe 15 mai 2019.

E.Ș.

Ziua Francofoniei, sărbătorită la Jula

Vineri, 22 martie, Ziua Internațională a Francofoniei a fost sărbătorită și la Jula, printr-o manifestare culturală multiplă, în organizarea Consulatului General al României la Jula, în colaborare cu Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad și Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula. Această manifestarea a marcat Ziua Francofoniei, deținerea de către România a Președinției rotative a Consiliului Uniunii Europene și Sezonul cultural România-Franța.

În fiecare an, la 20 martie, 75 de țări membre ale Organizației Internaționale a Francofoniei celebrează „Ziua Internațională a Francofoniei” prin diverse manifestări culturale, evenimentul datând din 1998. Ziua de 20 martie marchează data la care, în anul 1970, 21 de state și guverne au semnat convenția de înființare a Agenției de Cooperare Culturală și care din anul 2005 se numește Organizația Internațională a Francofoniei.

„Ziua Francofoniei este sărbătoarea fiecărui cetățean care prețuiește limba franceză, diversitatea culturală a spațiului francfon și valorile promovate de Francofonie. Este sărbătoarea celor care susțin importanța multilingvismului în era globalizării”, a subliniat în deschidere gazda evenimentului, consul general al României la Jula. Domnul consul general *Florin Vasiloni* a cerut apoi celor prezenți un moment de reculegere în memoria lui Tiberiu Iuhăș (1958–2019), președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria între anii 2014–2019, care a trecut recent la cele veșnice. Memoria și personalitatea președintelui Tiberiu Iuhăș au fost omagiate apoi și de doamna *Maria Gurzău Czeglédi*, directorul Liceului „N. Bălcescu” din Jula, care a subliniat de asemenea și importanța acestui eveniment dedicat Zilei Francofoniei la Jula, devenit deja tradiție.

Salutul doamnei *Ecaterina Andronescu*, ministrul educației din România, care a vizitat personal comunitatea românească din Ungaria și liceul din Jula în anul 2002, a fost exprimat de către *Petru Andea*, secretar de stat, care cunoaște comunitatea românilor din Ungaria și este legat de aceste locuri, soția dumnealui fiind de loc din Vărșand, localitate învecinată cu Jula, iar dumnealui este născut

din Chemlac, satul de origine al PS Episcop *Siluan*. Domnul secretar de stat a vorbit la eveniment și despre vocația europeană a celor două țări, România și Ungaria și locul firesc pe care îl ocupă ele în configurația europeană și istorică.

Domnul *Silviu Szentesi*, profesor în cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad a vorbit despre semnificația Francofoniei în noul context european, iar domnul *Raul Pașcalău*, profesor în cadrul Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din Timișoara și Coordonator Instituțional al Programului „Erasmus Plus” Timișoara a adus cuvântul de salut al Președintelui Comitetului Studenților Francofoni din România „Gaudeamus”.

În continuare a urmat un amplu program artistic, oferit de elevii ai Liceului Românesc din Jula, care au prezentat un montaj literar, cu versuri în română și franceză, și piesa de teatru „Chirița în balon”, realizată sub îndrumarea regizorului *Nora Chiriac*, din Oradea și a profesoarei *Vera Cer*, de la liceul julan. Programul a fost îmbogățit de prezența unor talenți oaspeți din Arad, sosiți la Jula prin implicarea Universității „Aurel Vlaicu”, cu un spectacol de teatru prezentat în franceză, de elevii Asociației Mini AmiFran, de la Palatul Copiilor din Arad; două minunate recitaluri de muzică ușoară și clasică, în limba franceză, oferite cu profesionalism, de *Oana Palcu*, de la Colegiul Național „Moise Nicoară” din Arad și de soprana *Preda Amalia*, tenorul *Ioan Moțiu* și pianistul *Corneliu Holhoș*, de la Filarmnica de Stat din Arad.

Evenimentul de la Centrul Cultural Românesc s-a bucurat de prezența multor oficialități, dintre care menționăm pe PS Episcop *Siluan*, *Traian Kreszta*, purtătorul de cuvânt al românilor din Ungaria în Parlamentul de la Budapesta, *Ramona Lile*, rectorul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, *Eugen Gagea*, prodecanul Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, *Diana Cărmăciu*, prodecanul Facultății de Drept a Universității din Oradea, *Claudia Toma*, prof. univ. la Facultatea de Farmacie din cadrul Universității de Vest „Vasile Goldiș” și Președinte al Asociației „Iris Research” din Arad, precum și alți reprezentanți ai instituțiilor din România și Ungaria.

A.B.



Orașul Jula așteaptă turiștii cu programe variate

În următorul weekend va avea loc primul festival din acest an în orașul Jula. Organizatorii de programe culturale, sportive, distractive promit că anul 2019 va fi la fel de bogat și variat ca anii trecuți. Publicăm mai jos în avanpremieră datele și evenimentele la care ne putem aștepta în acest an.

12–14 aprilie 2019: **Festivalul Pă-lincii din Jula**

13–14 aprilie 2019: **XXIII. Cupa Medivid Agility și XIV. Cupa ParAgility**

10–11 mai 2019: **Concurs de alergare în beneficiul copiilor cu dizabilități „Fuss a sérült gyer-mekekért!”, ediția XI**



10–12 mai 2019: **Festivalul Florilor și Târg de Flori la Jula**

17–19 mai 2019: **Zilele Castelului din Váru (Gyulavári), ediția IX**

24–26 mai 2019: **Zilele Elevilor Erkel (EDÜ)**

7–10 iunie 2019: **Festivalul Berii Artizanale din Gyula, ediția II**

22 iunie 2019: **Noaptea Muzeelor**

25 iunie – 13 august 2019: **Deschiderea celei de-a 56-a stagiuni a Teatrului Cetății din Gyula**

25–26 iunie 2019: **Zilele Weöres Sándor**

9–16 iulie 2019: **Festivalul Shakespeare, ediția XV**

18 iulie 2019: **Festivalul Blues al Cetății, ediția XIII**

19 iulie 2019: **Festivalul de Muzică Populară și Worldmusic Halmos Béla**

1–8 august 2019: **Săptămâna Ardeleană**

28–30 iunie 2019: **Festivalul Folcloric „Körös-völgyi Sokadalom” și Festivalul Transfrontalier al Tuturor Artelor, ediția XX**

26–28 iulie 2019: **Zilele Végvári din Gyula**

15–18 august 2019: **Festivalul Folcloric Internațional al Tuturor Maghiarilor, ediția XXV**

23–24 august 2019: **Zile Muzicale la Castel**

6–8 decembrie 2019: **Festivalul Mierii și al Turtei Dulci la Jula, ediția XII**

Integramă

De primăvară

LUNĂ DE PRIMĂVARĂ A DA CU PARUL	SPORT OLIMPIC ÎN ATAC!			RADU FLOREA BOLD	AJUNGEI LUNĂ DE PRIMĂVARĂ
			COPILĂ FLORI DE PRIMĂVARĂ		
LOC ÎN IERARHIE ESENȚĂ DE CASTANI				POARTĂ PĂLĂRIE PRAF DE COPT	
	LIMBĂ DE MĂGAR PRINDE MIROS			TRECUTE ÎN FĂȚĂ AVANTAJE	
A PUNE ÎN ORDINE PICĂ... DIN CER					A FACE O LEGĂTURĂ
		DUȘMĂNOS A TRECE PRAGUL			
	CUVÂNT LA MODĂ SOCOTIRI			A SE ALIA SĂRUT... DULCE	
		ȚICNITE FLORI DE PRIMĂVARĂ			
ÎN URNĂ TAVĂ CU UN ALIMENT GRAS					AFLATE ÎN REPAUS TOTAL
			A RIDICA PEREȚII FACE CÂT TREI		
GUST NEPLĂCUT TERENURI BRĂZDATE				PLANTĂ TEXTILĂ VERS	
		CU GURA PLINĂ UN FEL DE TERCI			MĂSURI LUATE PE TEREN
ARMĂ CU SĂGETI PE LOC			SUNET LA TELEFON BURT REYNOLDS		
			LOC DE CINSTE		
ANIMALE GREGOIE SCARĂ VALORICĂ					

Glume



Bulă la doctor, este întrebat:
– În ce loc vă doare mai tare?
– La serviciu, domnule doctor.



Un tânăr se adresează tatălui prietenei sale, care era un pasionat al obiceiurilor orientale:
– Domnule, am venit să vă cer mâna fiicei dumneavoastră!

– Tinere, ca să pot să-ți dau un răspuns, trebuie să mă consulți mai întâi cu Marele Dragon, așa cum fac toți oamenii din Orient!
– Să știți că nu este nevoie, noi am primit deja acceptul soției dumneavoastră!



Bulă se întâlnește cu Dumnezeu și-l întreabă:
– Doamne, cât înseamnă pentru tine 1.000 de ani?

Dumnezeu: – O secundă.

Bulă: – Doamne, cât înseamnă pentru tine 1.000 de dolari?

Dumnezeu: – Un cent.

Bulă: – Doamne, dă-mi și mie un cent!

Dumnezeu: – Așteaptă o secundă!



Numai la femei este posibil așa ceva:
Când le enervezi îți spun „deșteptule!”, iar când se îndrăgostesc îți spun „te iubesc, prostule!”

Soacra, pe patul de moarte către ginere:

– Să repari (tușește, sleită de puteri) pendula aia de pe (tușește iar) perete...

– O repar, mamă soacră, o repar; dumneata concentrează-te acolo...



La o masă, într-un bar, stătea un nene care dădea pe gât pahar după pahar. De fiecare dată când termina un pahar, se uita în buzunarul cămășii. Intrigat, barmanul îl întreabă:

– De ce vă tot uitați în buzunarul cămășii după fiecare pahar?

– Am acolo o poză cu nevastă-mea. Când mi se pare frumoasă, mă duc acasă!

Dezlegarea integramei din numărul anterior

F; N; V; P; NABUSITOR; IA; TERCI; IN; AE; INS; ASTIA; IC; ADIA; DAT; EP; CEAUN; EMOTIV; RE; ATU; ARAC; AL; CERİ; L; ABIS; MAI; MIA; ETERN; A; FACALET; TATE; RANI; GARANTAT.

Dezlegarea acestei integrame o găsiți în numărul următor!

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Lectură

Radu Paraschivescu
În lume nu-s mai multe
Românii (planetei noastre
asta i-ar lipsi)

„Guvernul României și alianța din care provine și-au dovedit de atâtea ori fascinația pentru selecția negativă, încât nu mai poți nici măcar să te revolți. Ilie Mario Rafael e doar un nume din dosarul pe care scrie cu litere mari «Cultura sfidării». De ce-l numește premierul într-o asemenea funcție? Pentru că poate. Codrin Ștefănescu a lămurit deja dilemele pricinuite oamenilor onești de abuzurile puterii PSD. «Pentru că putem» e, din acest punct de vedere, o lozincă mult mai aproape de natura adevărată a partidului decât «Îndrăznește să crezi». «Pentru că putem» e o sinteză a bunului-plac și a disprețului pentru lege, pentru normalitate și pentru respirația europeană a țării.

De ce păstrați penali în funcții publice? Pentru că putem. De ce numiți în funcția de secretar general al guvernului un om trimis în judecată pentru trafic de influență, constituirea unui grup infracțional organizat și fals în declarații în formă continuată? Pentru că putem. De ce numiți în funcția de consilier personal al premierului un condamnat la opt ani cu executare? Pentru că putem. De ce numiți ca ministru al tineretului și sportului o tânără specializată în campanii publicitare pentru spirtoasele familiei? Pentru că putem. De ce numiți ca premier un om incapabil să se exprime cursiv în propria sa limbă și cu atât mai puțin într-o alta? Pentru că putem. De ce forțați ordonanțe care să-i scape pe marii vinovați din PSD de pușcărie? Pentru că putem. De ce vă bateți joc de oameni și de țară? Pentru că putem.

Și pot. Chiar pot. Fără să-i intereseze cum ne privește Occidentul, fără să se gândească la altceva decât la propria lor piele, fără urmă de considerație pentru naivii și disperaii care le-au luat de bune promisiunile și i-au adus la putere.” – Radu Paraschivescu

RADU PARASCHIVESCU



O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

8 APRILIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

9 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Alfabet urban – Odorehii Secuiesc – serialul lectorului dr. Szabó Zsolt 17.30: Serial gastronomic cu Mihaela Bucin 17.55: Încheiere

10 APRILIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

11 APRILIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

12 APRILIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.25: Galeria interpretelor de muzică populară / Radio România 17.55: Încheiere

13 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.20: File de calendar 16.25: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Maria Borțun Popescu / Radio Timișoara 17.55: Încheiere

14 APRILIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂZilnic între orele 16:00–18:00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.huAbonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII



dexonline

Dicționare ale limbii române

MENAJERIE, *menajerii*, s. f. Loc special amenajat în care sunt ținute animale vii, mai ales sălbatice, pentru a fi expuse publicului; totalitatea animalelor care se află într-un asemenea loc. – Din fr. *ménagerie*, germ. *Menagerie*.



UMOR

ACASĂ, DIN DOUĂ
VOCAL...ecranul
nostrumiercuri, 10 aprilie, Duna TV, ora 7.15
miercuri, 10 aprilie, Duna World, ora 13.45

Rács Zoltán se trage dintr-o familie de muzicanți. Este strănepotul lui Teodor Kovacs și, firește, mai întâi a înșușit muzica populară din Micherechi. Cântă la vioară de la 11 ani. Conform celor spuse de Zoli, dăruirea sa pentru muzică se datorează tatălui său. De la vârsta de 13 ani și până astăzi studiază muzică clasică, iar studiile sale se vor încheia în anul viitor. După trecerea la cele veșnice a lui Szabó Gábor, Zoli este singurul primas al familiei Kovacs și se străduiește să continue moștenirea lui Teodor Kovacs. Realizator: **Tiberiu Boca**



ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: Marius Maghiaru
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.huAutoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)5700 Jula, str. Eminescu nr. 1
Tel./fax: (+36-66) 463-951
Președinte: Tiberiu Iuhas
E-mail: atru@globonet.hu
Web: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5
Tel./fax: (+36-62) 424-431,
(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12
Tel.: (+36-66) 465-130
Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5
Tel.: (+36-1) 383-2693
Director: Simona TănăsescuE-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapestaInstitutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.
E-mail: rki.szeged@invitel.huInstitutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Director: dr. Maria Berényi
E-mail: romanintezet@gmail.com
Web: www.romanintezet.huCentrul de Documentare
și Informare al AȚRU5700 Jula, str. Sáros nr. 17
Director: Mariana Negreu Vetró
E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

Concursul „Vocea de aur”, ediția a 5-a, Bătania

Rezultate și premii:

Clasele 1–2:

1. Vivianne Horváth, Bătania
2. Reka Rákóczi, Chitighaz
3. Ana Poiendan, Micherechi

Mențiune:

Ioan Szabó, Aletea
Kamilla Enyedi, Chitighaz

Clasele 3–4:

1. Greta Farkas, Leucușhaz
2. Regina Megyeri, Bătania
3. Teofana Stoica, Jula

Mențiune:

Boglarka Șereș, Jula
Cristofer Bereczki, Aletea

Clasele 5–6:

1. Zita Stan, Chitighaz
2. Alexandra Mester, Bătania
3. Fanni Balog, Săcal

Mențiune:

Zoltan Poiendan, Micherechi
Zsanna Góg, Jula
Nora Nagy, Pocei
Aron Poiendan, Micherechi
Rebeka Gyöngyösi, Săcal
Nora Szalai, Leucușhaz
Eva Muntean, Chitighaz
Virág Gurbai, Săcal
Roland Budai, Aletea

Clasele 7–8:

1. Reka Misik, Bătania
2. Shalomea Sutak, Pocei
3. Loredana Bali, Aletea

Mențiune:

Anita Balázs, Leucușhaz
Csaba Gyöngyösi, Săcal

Clasele 9–12:

1. Antonia Jivan, Jula
2. Victoria Szabó, Jula
3. Dora Misik, Jula

Pe lângă premiile oferite de școala organizatoare din Bătania, a mai fost oferit un cadou și din partea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, înmănat de PS Episcop Siluan pentru Teofana Stoica, elevă în școala din Jula.

Reprezentantul românilor în Parlamentul de la Budapesta, Traian Kreszta, a acordat premii speciale elevilor care s-au clasat pe primele două locuri ale fiecărei categorii.

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria i-a distins pe următorii elevi: Ioan Szabó, Boglarka Șereș,

Nora Nagy, Zoltan Poiendan și Anita Balázs.

Premii acordate din partea Fundației „Lucian Magdu”: Kamilla Enyedi, Cristofer Bereczki, Aron Poiendan, Zsanna Góg, Csaba Gyöngyösi.



FOAIA
românească

5 aprilie
2019

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Becan. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2019: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Cancelaria Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).